

שלום רב,

הנדון: עלייה באלימות שוטרים במוקדים שונים בארץ

1. אנו פונות אליך בשם ששה ארגונים המלווים דרך קבע נפגעים מאלימות שוטרים בכל רחבי הארץ ומכל הקבוצות בחברה הישראלית: הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל, שתיל, אגודת יהודי אתיופיה, עדאלה, עיר עמים ומוסאווה. לכולנו הגיעו ידיעות על עלייה באלימות שוטרים כלפי אזרחים, דווקא בתקופה קשה זו של משבר הקורונה, המביא עמו רגישות ומתחים ייחודיים עבור כלל האוכלוסייה.
2. בשבועות האחרונים הגיעו אלינו פניות מרובות של אזרחים אודות התנכלות, אלימות ויצירת אווירה מאיימת מצד שוטרים. כמו כן פרסומים שונים בכלי התקשורת מעידים על חיכוכים בין אנשי משטרה ובין אוכלוסייה אזרחית, המלווים לעיתים בשימוש בכוח מופרז כנגד אזרחים. לפי המידע שברשותנו, שני אזורים בהם אלימות השוטרים הייתה חריפה במיוחד הם ירושלים ויפו.

יפ

3. כאמור, אחד מוקדי האלימות והחיכוך הבולטים הוא ביפו. ביום חמישי האחרון התפרסמו במספר כלי תקשורת תמונות קשות מעימותים ביפו בין המשטרה לתושבים, שכללו הצתת פחי אשפה מצד התושבים, ותקיפות שרירותיות של צעירים ושל אישה מצד שוטרים. תמונות כאלה מדאיגות תמיד, ובאופן מיוחד בתקופה קשה זו, בה כל התקהלות לא מפוקחת מסכנת חיי אדם.

* ראה פרסומים באתרי החדשות [נואלה](#) ו-[ynet](#) מיום 1.4.20.

4. תלונות חוזרות ונשנות מתושבי יפו מצביעות על יחס קשה וכוחני במיוחד של קבוצת שוטרים המוצבים בימים אלה בשכונות עגימי וגבעת עלייה כלפי התושבים. בשבועות שקדמו לאירוע העימותים המדאיג, התקבלו במשרדנו מספר פניות של צעירים מאותן שכונות ביפו, שסיפרו על התעמרות מתמשכת בהם מצד קומץ מסוים של שוטרי יס"ם. לטענת התושבים, אותם שוטרים חזרו שוב ושוב לאותם רחובות בשכונה, לחפש את הצעירים ולהתגרות בהם באלימות מילולית, עד להוצאת תגובה ש"תצדיק" את מעצמם (בגין עבירות כגון העלבת עובד ציבור, הפרעה לשוטר, או תקיפת שוטר). תלונות למח"ש הוגשו ויוגשו על חלק מהמקרים הללו, באמצעות הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל וכן באמצעות עורכי דין פרטיים.
5. ההטרדות והחיכוכים החוזרים, האקראיים והשרירותיים ביפו עם הצעירים מייצרים אווירה מאוד קשה. בתנועת הנוער הפועלת ביפו מדווחים על חרדה הולכת וגוברת של הנערים מהשוטרים, כאשר למשל אחד מצעירי העיר מתאר את התחושה במילים: "כל אחד תופסים אותנו ומרביצים לו".

ירושלים

6. מוקד בולט נוסף על סמך הפניות שהגיעו למשרדינו בתקופה האחרונה, הוא במזרח העיר ירושלים. בין במסגרת אכיפת תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש – הגבלת פעילות), תש"ף-2020 (להלן: "תקנות הקורונה"), ובין במסגרת פעולות שגרתיות בעיר, מתקבל הרושם הקשה שחלק ממתחי התקופה מחלחלים ומתבטאים בהתנכלות מצד השוטרים בעיר ופגיעה בתושבים גם באזור זה.

7. החלק הארי של הפניות מתושבי ירושלים נוגע לאירועי מעצר משפילים ואלימים ביותר, של בחורים צעירים וחלקם קטינים - בעיר העתיקה, במחנה פליטים שועפאט, בשכונת עיסאווייה ובשכונת סילוואן. בקשר לחלק מהמקרים הללו נשלחו למשרדינו סרטונים המתעדים את התקיפות והמעצרים המשפילים.

* סרטונים מאירועים אלה זמינים אצלנו במידת הצורך.

מקרים נוספים

8. כן יצוין כי בתקופה זו הגיעו לטיפולנו ולידיעתנו גם תלונות הנוגעות לאזורים אחרים בארץ, במסגרתן הופעלה אלימות על ידי שוטרים או התבצעו מעצרים מיותרים, והכל תוך התעלמות מתקנות הקורונה.

9. בולט בהקשר זה הסרטון שהופץ ברשתות החברתיות ובאתרי החדשות, ובוודאי הגיע לתשומת לבך, של מעצרו האלים של גבר בפארק הירקון. גם במקרה זה ניכר כי אווירת המתח והחרדה השוררת משפיעה על אורך רוחם של שוטרים ומובילה שימוש בלתי סביר בכח כלפי אזרחים.

* ראה לינק מאתר [מאקו](#) מיום 4.4.20.

10. מובן כי מדובר בתקופה לא שגרתית, בה הפיקוח ההדוק על התנועה במרחב הציבורי חדשה לשוטרים והאזרחים כאחד. אנו מודעות לכך ששוטרים סובלים גם הם מלחץ וקושי רב בתקופה זו בה עבודתם לא פחתה אלא גברה והפכה מאתגרת יותר. יחד עם זאת, פריקת הלחץ בדרך של הפעלת כוח מיותרת עלולה להתסיס, ולהביא לאלימות גדולה יותר, וגם להתקהלויות מסוכנות לחיי האזרחים והשוטרים כאחד..

11. במיוחד יש לשים לב לאופן בו דורשים השוטרים מאזרחים להזדהות. יצוין כי גם בעיתות שגרה דרישתם של שוטרים להציג תעודה מזהה מובילה לא פעם לחיכוכים בין השוטרים לאזרחים. בתקופה זו, הגם שדרישת ההזדהות יכולה להיות מוצדקת, יש להבטיח כי השוטרים פונים לאזרחים בכבוד, תוך מתן הסבר לדרישתם ולאחר הזדהות מצידם.

12. לבסוף נזכיר גם כי בתקופה זו ישנה משמעות נוספת וחמורה ליצירת מגע פיזי בין בני אדם, כאשר התפשטות נגיף הקורונה מצריכה משנה זהירות בכל אינטראקציה. ניכר מכל הפניות והפרסומים שהגיעו לתשומת לבנו כי לא נעשה שימוש מספק או בכלל מצידם של השוטרים באמצעי זהירות והיגיינה המתבקשים בתקופה זו.

13. לאור האמור לעיל, ועל מנת להבטיח כי המגע בין השוטרים לאזרחים יתנהל באופן הולם ועפ"י החוק נבקשך:

- א. לפעול באופן מיידי לתדרוך השוטרים באשר להתנהלות המצופה בהם במצב הנוכחי הייחודי והמתוח עבור כולנו ; בהקשר זה חשוב במיוחד חידוד נהלים באשר לחובת ההזדהות מצידם של השוטרים, וסיפוק הסבר אודות פעילותם בעת מגעם עם אזרחים.
- ב. לפעול לאיתור והרחקת שוטרים אלימים מהאזורים הרגישים והנפיצים ביותר.
- ג. להורות על הימנעות ממגע פיזי מיותר עם אזרחים, בהתאם לתקנות הקורונה.

בכבוד רב ובברכה,

1. קלה ספיר ונועה לוי, עו"ד
הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל

2. אלה ידעיה
שתיל – הקרן החדשה לישראל

3. שלומית בוקיה, עו"ד
אגודת יהודי אתיופיה

4. סאוסן זהר, עו"ד
עדאלה

5. אשרת מימון, עו"ד
עיר עמים

6. ג'עפר פרח
מרכז מוסאווא לזכויות האזרחים הערבים

העתק: מ"מ מפכ"ל המשטרה, ניצב מוטי כהן, בדוא"ל: lishkatmafcal@police.gov.il

